

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอ...พรหมานิคม..... จังหวัด.....สกลนคร.....

ข้อมูล ณ วันที่ ๗ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายทองปาน พิมพานิชย์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ...เลขที่ ๖ ม. ๔ ต.สว่าง อ.พรหมานิคม จ. สกลนคร.....

โทรศัพท์๐๘๐-๑๙๖-๙๔๑๐.....Facebook-..... Line-.....

เกิด พ.ศ. ๒๔๙๔ ปัจจุบันอายุ ๗๔ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๐๕).....

สถาบันการศึกษาโรงเรียนสระพังวิทยา.....ตำบลสว่าง อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๓๗๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....สละอินโด.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑...แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

นายทองปาน พิมพานิชย์ เป็นประธานแปลงเรียนรู้ ต้นแบบเกษตรผสมผสาน ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในการสาธิตวิธีดำเนินการ และผลสำเร็จให้แก่เกษตรกรในชุมชนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทำหน้าที่เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในอาชีพการเกษตรตั้งแต่การปลูกมะม่วงงามเมืองย่า มะขามเปรี้ยว ผักโต สละอินโด การปลูกและแปรรูปคราม และพุทราได้หัวน เป็นต้น ตลอดจนการทำการตลาดที่ประสบผลสำเร็จและได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ในชุมชนได้ ซึ่งแปลงเรียนรู้เกษตรผสมผสานนี้ มีพื้นที่ ๓๐ ไร่ เป็นการจัดสรรพื้นที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่การทำเกษตร เป็นการผสมผสานระหว่างเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีอยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้น ๆ ดังนี้

..... - มีการขุดมีการขุดแหล่งน้ำจำนวน ๒ บ่อ ซึ่งมีความจุ ๔,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร และมีบ่อน้ำนาตาลจำนวน ๑ บ่อ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่การเกษตร.....

..... - ใช้น้ำจากโครงการระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์จากลำน้ำอูน.....

..... - การปลูกพืช เกษตรกรต้นแบบเน้นการปลูกพืชแบบผสมผสาน ได้แก่ ไม้ผล (มะม่วง มะขามเปรี้ยว ผักโต พุทราได้หัวน สละอินโด สับปะรด อินทผลัม มะพร้าว กล้วยหอมทอง) ผักหวานป่า ข้าว ปลูกพืชผักสวนครัว รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เป็ด ไก่ กบ สุกร และ การเลี้ยงปลา ได้แก่ ปลากด ปลาช่อน ปลาดุก ปลาสลิด หอยปั้ง ทำให้ พออยู่ พอกิน พอใช้ พอร่มเย็น เป็นเศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน ตลอดจนเข้าสู่ขั้น

ก้าวหน้า คือ ทำบุญ ทำทาน เก็บรักษา ค้าขาย และเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย กิจกรรมที่ดำเนินงานมี ๗ กิจกรรม ดังนี้

- การผลิตมะขามเปรี้ยวฝักโตเพื่อจำหน่าย
- การผลิตพุดราเพื่อจำหน่าย
- การจำหน่ายต้นพันธุ์และผลผลิตกล้วย
- การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ
- การผลิตต้นพันธุ์และจำหน่ายผลผลิตมะม่วงงามเมืองย่า
- ผลิตผ้าฝ้ายย้อมครามและย้อมสีธรรมชาติ
- ผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมครามจำหน่าย ได้แก่ กระเป๋ผ้า, ผ้าชิ้นมัดหมี่ย้อมคราม, เสื้อผ้าย้อมครามและย้อมสีธรรมชาติ, ผ้าพันคอ, ผ้าคลุมไหล่, ตีนขึ้น, ขลิบเสื้อ, เทปแต่งผ้า, หัวขึ้น เป็นต้น

โดยในปี ๒๕๖๑ ได้เริ่มต้นเข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และในปี ๒๕๖๖ ได้รับรองมาตรฐาน Carbon Footprint (ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) สร้างรายได้ให้กับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง รายได้จากการขายผ้าย้อมครามของกลุ่มอยู่ที่ ๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท เฉลี่ยสมาชิกมีรายได้ประมาณ ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๗.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรรณานิคม เป็นจุดเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะเรื่องที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการสาธิต และฝึกปฏิบัติ ให้ผู้เรียนรู้ได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งมีหลักสูตรการเรียนรู้เป็นชุดเนื้อหาวิชาที่ตอบโจทย์ ตรงตามประเด็นปัญหาทางการเกษตรของชุมชน ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นโดยเกษตรกรต้นแบบ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งเพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้สามารถนำความรู้กลับไปปฏิบัติ หรือปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนได้อย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรได้ โดยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรรณานิคม มีฐานการเรียนรู้ทั้งหมด ๗ ฐาน ได้แก่

- ฐานเรียนรู้ที่ ๑ เกษตรผสมผสาน
- ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การลดต้นทุนการผลิต การผลิตน้ำหมักชีวภาพ
- ฐานเรียนรู้ที่ ๓ ด้านประมง แนวทางการเลี้ยงปลาช่อนคุณภาพ
- ฐานเรียนรู้ที่ ๔ ด้านปศุสัตว์ การสุขภาพสัตว์ สุกร
- ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ
- ฐานเรียนรู้ที่ ๖ การผลิต และแปรรูปคราม
- ฐานเรียนรู้ที่ ๗ แนวทางการผลิตสละอินโดคุณภาพ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรหลัก : แนวทางการผลิตสละอินโดคุณภาพ

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรบังคับ : เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรเสริม : การผลิตน้ำหมักชีวภาพ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

..... สละอินโด มีถิ่นกำเนิดอยู่แถบหมู่เกาะชวาและหมู่เกาะมาลาเย เป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของประเทศอินโดนีเซีย ต่อมาชาวไทยได้มีการนำสละอินโดมาปลูกในพื้นที่ภาคใต้ ภาคอีสานและภาคอื่นๆของไทย เนื่องจากสละอินโดมีรสชาติที่หอมหวาน เนื้อกรอบ และเนื้ออ่อนออกจากเมล็ด

..... การเตรียมดิน :

..... - ขุดหลุมปลูก กว้าง ๓๐ เซนติเมตร ยาว ๓๐ เซนติเมตร ระยะห่างในการปลูกระหว่างหลุม ๒.๕ เมตร โดยปลูกทะแยงกันเป็นรูปพีระมิด

..... - รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก (มูลโค กระบือ ไก่) ๑ กิโลกรัม

..... การปลูกต้นสละอินโด :

..... - เลือกปลูกสละอินโด ช่วงต้นฤดูฝน ประมาณเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน ควรปลูกร่วมกับไม้ผลยืนต้นต่างๆ เช่น ต้นกล้วยน้ำว้า เพราะต้นสละอินโดชอบพื้นที่ร่มรำไร

..... การให้ปุ๋ยบำรุงต้นสละอินโด :

..... - ภายหลังจากการเก็บผลสละอินโดในช่วงเดือน มิถุนายน - กรกฎาคม ให้ทางหลุมบริเวณโคนต้นสละอินโด แล้วโรยปลูกคอก ปุ๋ยขี้ไก่ และปุ๋ยหมัก ควรจะให้ปุ๋ยเพื่อจะบำรุงต้นปีละ ๒ ครั้ง ช่วงหลังเก็บผลผลิต และช่วงเริ่มออกผลผลิต

..... การให้น้ำต้นสละอินโด :

..... - ช่วงฤดูแล้งควรจะให้ต้นสละประมาณอาทิตย์ละ ๕ วันโดยรดที่โคนต้นและให้ทางใบด้วย

..... - ช่วงหน้าฝน ให้รดน้ำรอบโคนต้นให้ชุ่มโดยรดอาทิตย์ประมาณ ๑ - ๒ วัน

..... การแต่งกอดต้นสละอินโด :

..... - ภายหลังจากการเกี่ยวผลผลิตแล้วให้ทำการแต่งกอดต้นสละอินโด โดยให้ตัดใบที่เหลือ ๑๐-๑๕ ใบ

..... การผสมเกสรของต้นสละอินโด :

..... - ผสมเกสรเดือนมกราคม - พฤษภาคม โดยตัดดอกสละอินโดตัวผู้ที่พร้อมจะผสมเกสรมาเคาะลง เกสรใส่เกสรตัวเมีย

..... การเก็บเกี่ยวผลต้นสละอินโด :

..... - ภายหลังจากการผสมเกสรต้นสละอินโดจะใช้เวลาในการจับดอกประมาณ ๑ - ๒ อาทิตย์ จะให้ผลสละที่สามารถเก็บจำหน่ายได้อายุประมาณ ๖ - ๘ เดือน

..... - ลักษณะที่บ่งบอกถ้าผลสละอินโดที่แก่จัดพร้อมเก็บเกี่ยว เปลือกข้างนอกมีสีน้ำตาลไหม้คล้ายเกล็ดงู

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

..... เกษตรกรต้นแบบ นายทองปาน พิมพานิชย์ ได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอทั้ง ๔ ครั้ง เพื่อรับฟังรายงานการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข รวมถึง ปัญหาความเดือดร้อน และเรื่องราวเรียนของเกษตรกร และการดำเนินการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปเข้าที่ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับจังหวัด หลังจากนั้นสำนักงานเกษตรจังหวัดจะรวบรวมแนวทางหรือแผนการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์กับการพัฒนา ศพก. เข้าที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อหารือเรื่องการดำเนินงานต่อไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

.....การจัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) จัดทำโดยสำนักงานเกษตรอำเภอ.
 พรหมณีนิคมร่วมกับ ศพก.หลักและ ศพก.เครือข่าย ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเพื่อวางแผนการ.
 ทำงานในปี ๒๕๖๘. โดยมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆในพื้นที่ ได้แก่ ประมงอำเภอ. ปศุสัตว์อำเภอ.
 สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ภาคผนวก 3.2															แผน ราย ศพก.
แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)															
อำเภอ พรหมณีนิคม จังหวัด สกลนคร ประจำปีงบประมาณ 2568															
ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายทองปาน พิมพ์นิชัย สินค้าหลัก สล่อนโด															
จุดเด่น 1. แนวทางการผลิตสล่อนโดคุณภาพ 2.การทำเกษตรแบบผสมผสาน 3. การปลูกมะม่วงระยะชิด 4. การผลิตน้ำครำและทอดผ้าอ้อมครำ															
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา											หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	
			๒๒,๕๐๐												
๑. การเตรียมการ															
-ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย	๔	ครั้ง	๖,๐๐๐			๑๗		๕				๒๐		๕	สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ จำนวน ๔ ครั้ง															คณะกรรมการ ศพก.
เพื่อร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.															คณะกรรมการแปลงใหญ่
กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน															
และพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้															
๒.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.															
๒.๑ การปรับปรุงฐานเรียนรู้	๗	ฐาน													
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การทำเกษตรผสมผสาน	๑	ฐาน		←											สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การลดต้นทุนการผลิต	๑	ฐาน		←											สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร
การผลิตน้ำหมักชีวภาพ															
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง แนวทางการเลี้ยงปลา	๑	ฐาน		←											ประมงอำเภอพรหมณีนิคม
ซ่อมคุณภาพ															
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การสุขาภิบาลสัตว์	๑	ฐาน		←											ปศุสัตว์อำเภอพรหมณีนิคม
สุกร															
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตและแปรรูป	๑	ฐาน		←											สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
คววม															
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน	๑	ฐาน		←											สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์
และบัญชีต้นทุนอาชีพ															
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง แนวทางการผลิตสล่อนโด	๑	ฐาน		←											สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
คุณภาพ															
๒.๒ พัฒนาศูนย์เครือข่าย			๕,๐๐๐												
- คัดเลือกศูนย์เครือข่ายเพื่อรับการสนับสนุน						๑๗									สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
สนับสนุนในปี ๒๕๖๘															
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย								๕							คณะกรรมการ ศพก.
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ															สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
๓. การให้บริการของ ศพก.															
๓.๑ การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	๒๐	ครั้ง		←											สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
๓.๒ การให้บริการด้านการเกษตร	๑๐			←											คณะกรรมการ ศพก.
๓.๔ การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	-	ครั้ง		←											คณะกรรมการ ศพก.
๔. การอบรมเกษตรกร															
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและ	๗/๑๐	ครั้ง/ราย				๑๗							๑๑	๒	สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
- สรุปผลการอบรม															สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
๕. ติดตามประเมินผลและรายงาน															
๕.๑ ถอดบทเรียน ศพก.	๖	ครั้ง													สนง.กษอ.พรหมณีนิคม
๕.๒ สรุปผลการดำเนินงาน															คณะกรรมการ ศพก.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มา
ปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำ
การเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

.....นายทองปาน พิมพานิชย์ ซึ่งอดีตประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยทางการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว.....
และรับจ้างทั่วไป ประสบปัญหาทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ นอกจากนี้น้ำยังขาดแคลนน้ำเนื่องจากได้รับ
ผลกระทบจากภาวะแห้งแล้ง ทำให้ผลผลิตตกต่ำ และไม่มีคุณภาพ อีกทั้งต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ต้อง
เป็นหนี้สิน จนกระทั่งในปี พ.ศ.๒๕๕๑ นายทองปาน พิมพานิชย์ ได้รับโอกาสไปศึกษาดูงานที่ศูนย์ศึกษาการ
พัฒนา ภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และได้รับแรงบันดาลใจจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ
โดยได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เน้นการพึ่งพาตนเอง เดินทางสายกลาง.....
จากการศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำรินายทองปาน พิมพานิชย์ ได้นำ
ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาพื้นที่การเกษตรจำนวน ๓๐ ไร่ ตามหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งประกอบด้วยการขุด
แหล่งน้ำจำนวน ๒ บ่อ ซึ่งมีความจุ ๔,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร และมีบ่อน้ำบาดาล จำนวน ๑ บ่อ เพื่อแก้ไขปัญหา
การขาดแคลนน้ำในพื้นที่การเกษตร สำหรับการวางแผนการเกษตรนายทองปาน พิมพานิชย์ เน้นการปลูกพืช
แบบผสมผสาน ได้แก่ ไม้ผล (มะม่วง แก้วมังกร พุทรา มะขาม เป็นต้น) ไม้ยืนต้น กล้วย พืชผัก ข้าว รวมทั้ง
การเลี้ยงสัตว์ได้แก่ สุกร ไก่ และเลี้ยงปลา.....

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการ
นำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

.....ในอดีต นายทองปาน พิมพานิชย์ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว คือ
การทำนาปลูกข้าว ประสบปัญหาด้าน สภาพพื้นที่ทำการเกษตร ขาดความอุดมสมบูรณ์ และเสื่อมโทรม
เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาวะแห้งแล้ง ทำให้ผลผลิตตกต่ำและไม่มีคุณภาพ อีกทั้งต้นทุนในการผลิตที่
สูงขึ้นเรื่อย ๆ ต้องเป็นหนี้สินและนอกฤดูทำนาที่จะรับจ้างทั่วไป เพื่อหาเงินมาจุนเจือครอบครัว มีรายได้
ประมาณเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท ทำให้มีรายได้ไม่พอใช้จ่ายภายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายในการเกษตร จึง
ต้องตัดสินใจกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
กองทุนหมู่บ้าน และแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมต่างๆ จึงทำให้มีหนี้สิน.....

.....ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
และได้รับแรงบันดาลใจจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ โดยได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง มาใช้โดยเน้นการพึ่งพาตนเอง เดินทางสายกลาง และได้พัฒนาพื้นที่การเกษตรจำนวน ๓๐ ไร่ ตาม
แนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาหลักในพื้นที่ คือ การขาดแคลนแหล่งน้ำ ด้วยการขุดบ่อน้ำ และ
เจาะบ่อน้ำบาดาล เพื่อสูบน้ำมาใช้ในการเกษตร และเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ ทำให้มีรายได้จากผลผลิต สามารถเลี้ยง
ครอบครัว และใช้หนี้คืนสถาบันการเงิน สำหรับแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตร เป็นการจ้างแรงงานภายในครอบครัว
ครัวมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ทำให้ไม่ต้องจ้างแรงงานเป็นการลดต้นทุนในการผลิตลงได้ นอกจากนี้ความรู้ที่
ได้จากการเป็นหมอดินอาสาถูกนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่การเกษตร เช่นการปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิต
พืชและลดต้นทุนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน และภายในระยะเวลา ๖ ปี สามารถใช้
หนี้สินที่ยืมมาได้ทั้งหมดและมีรายได้เพิ่มมากขึ้นทำให้มีเงินออม อย่างไรก็ตาม นายทองปาน พิมพานิชย์
ได้พยายามศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ โดยการหาพืชชนิดต่างๆมาทดลองปลูกในพื้นที่

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาค ศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

..... การแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม จะเน้นการใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ร่วมกับการฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพ ราวลงดินเพื่อเป็นการเร่งการเจริญเติบโตของพืช และเพิ่มจุลินทรีย์ในดิน นอกจากนี้เมื่อปลูกไม้ผลแล้ว จะใช้เศษวัสดุคลุมดิน เช่น ฟางข้าว ใบแฝก หรือใบไม้ เพื่อช่วยรักษาความชื้นให้กับดิน และไม่เผาเศษพืชทุกชนิดในพื้นที่ เพื่อช่วยรักษาความชุ่มชื้นในฤดูแล้ง โดยมีสโลแกนที่ว่า “หมักกับหมัก” หมัก ก็คือการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ส่วนหมัก ก็คือการเอาเศษพืชหรือวัสดุมาคลุมดินนั่นเอง

๒) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

..... ในปี พ.ศ.๒๕๕๑ นายทองปาน พิมพานิชย์ ได้รับโอกาสแต่งตั้งให้เป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ของกรมพัฒนาที่ดิน และได้เข้ารับการอบรมในด้านต่างๆ และได้นำเอาผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินมาใช้ ได้แก่

- - การผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่ง ชูปเปอร์ พด.๑
- - การผลิตน้ำหมักชีวภาพโดยใช้สารเร่ง ชูปเปอร์ พด.๒
- - การผลิตสารขับไล่แมลงโดยใช้สารเร่ง พด.๗
- - การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้พืชปุ๋ยสด
- - การปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- - การให้น้ำโดยใช้ระบบสปริงเกอร์และระบบน้ำหยด

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑)สละอินโด..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....ไร่-งาน-วา
- ๑.๒)มะขามเปรี้ยวฝักโต..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....ไร่-งาน-วา
- ๑.๓)พุทราได้หัว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....ไร่-งาน-วา
- ๑.๕)มะม่วงงามเมืองย่า..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓.....ไร่-งาน-วา

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๔.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑)ปลาช่อน..... จำนวน.....๒,๐๐๐.....(หน่วย.....ตัว.....)
- ๒.๒)ปลากด..... จำนวน.....๑,๐๐๐.....(หน่วย.....ตัว.....)
- ๒.๓)ปลาชิว..... จำนวน.....๒,๐๐๐.....(หน่วย.....ตัว.....)
- ๒.๔)ปลาสิด..... จำนวน.....๓,๐๐๐.....(หน่วย.....ตัว.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑)สุกร..... จำนวน.....๗.....(ตัว)
- ๓.๒)ไก่พื้นเมือง..... จำนวน.....๕๐.....(ตัว)
- ๓.๓)โค..... จำนวน.....๕.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)ผ้าคราม จำนวน.....๕,๐๐๐.....(หน่วย...เมตร.....)

๔.๒)น้ำคราม..... จำนวน.....๖๘๐.....(หน่วย...กิโลกรัม...)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....สละอินโด.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ต้นพันธุ์ จำนวน ๑๐๐ ต้น..... เป็นเงิน.....๕,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)ปุ๋ยซีไก่ จำนวน ๒๐ กระสอบ..... เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)ปุ๋ยหมัก จำนวน ๔๐ กระสอบ..... เป็นเงิน.....๔๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ค่าไฟเครื่องสูบน้ำ..... เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕)ค่าแรงงาน..... เป็นเงิน.....๔,๕๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๑๐,๙๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๔๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ...ถั่วฝักยาว และผักสวนครัว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐-๓๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผ้าคราม และไก่พื้นเมือง.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๖,๒๕๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....สุกร.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๗,๕๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....สละอินโด มะขามเปรี้ยวฝักโต ปลาช่อน ปลากด พุทราได้หัว.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๓๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

.....นายทองปาน พิมพานิชย์ มีประสบการณ์ทำการเกษตรมาแล้วมากกว่า ๓๐ ปี เป็นเกษตรกรต้นแบบที่มีความพร้อมด้านองค์ความรู้ด้านการเกษตรมากมายหลายสาขา อีกทั้งยังมีทักษะการเป็นวิทยากรมาอย่างยาวนานมากกว่า ๑๐ ปี โดยเริ่มแรกจากการทำนาข้าว ต่อมามีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม จากการเข้าร่วมอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ และจากการศึกษาเรียนรู้ ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง ทำให้มีความเชี่ยวชาญและชำนาญด้านการทำการเกษตร มีการติดต่อจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ และให้เกษตรกรต้นแบบให้ความรู้ แง่คิด และสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

.....มีการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และการเข้าร่วมการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยหลังการอบรมมีการนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาต่อยอดเพิ่มเติมและปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ของตนเอง ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรรณานิคม อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีการขยายพื้นที่การเรียนรู้ไปยัง เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ทุกแห่งในอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร.....

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสีงแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพรหมนิคม มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานวิชาการหรือมหาวิทยาลัยเพื่อขยายผลงานวิจัยสู่เกษตรกรในพื้นที่ และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีการนำหลัก BCG Model มาปรับใช้ในศูนย์ ศพก.

๑. มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานวิชาการหรือมหาวิทยาลัยเพื่อขยายผลงานวิจัยสู่เกษตรกรในพื้นที่

๑) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์แบบไม่พลิกกอง จากผลการค้นคว้าวิจัยของคณะวิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

๒) เกษตรกรต้นแบบ ได้นำปัจจัยการผลิต ที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากสถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร นำมาใช้ในกิจกรรมของ ศพก. พร้อมทั้งแจกจ่ายให้กับ เครือข่าย ศพก. และเกษตรกรที่ต้องการ เช่น น้ำหมักชีวภาพ กากน้ำตาล และผลิตภัณฑ์ พด. ของกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตน้ำหมักชีวภาพ สารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น และปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น

๓) กรมประมง การเลี้ยงปลาช่อนในกระชัง

๔) สำนักงานเกษตรอำเภอพรหมนิคม การสนับสนุนเกษตรกรเข้าร่วมอบรมโครงการต่าง ๆ

๕) กรมปศุสัตว์ การเลี้ยงสุกร และไก่

๖) ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอพรหมนิคม (สกร.) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ มีการเชื่อมโยงกับ สกร. ในส่วนของการให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรผสมผสาน

๗) กรมการพัฒนาชุมชน นายทองปาน พิมพานิชย์ เป็นปราชญ์ด้านการเกษตรในการขับเคลื่อนเกษตรผสมผสานอย่างครบวงจร โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๖

๘) กรมวิชาการเกษตร (อยู่ระหว่างการต่ออายุ) ใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับมะม่วง GAP และขอใบรับรองมาตรฐานฯ อ้อยคั้นน้ำ

๒. การนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก.

มีการนำ BCG Model เข้าใช้ใน ศพก. เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมที่มุ่งเน้นการพัฒนา ๓ เศรษฐกิจไปพร้อมกัน ดังนี้

๑. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)

- การใช้เครื่องมือในการทำนาข้าว ได้แก่ รถแทรกเตอร์ ผานไถ-พรวน ทียกร่อง

- ได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช มะม่วง GAP

- บรรลุเกณฑ์ใส่ผลิตภัณฑ์จากผ้าครามใช้ถุงกระดาษแบบย่อยสลายได้

๒. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

- การนำเอาหลักวิชาการต่างๆมาใช้ในการผลิตแล้ว เกษตรกรต้นแบบยังได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิต “หมก กับ หมัก” หมกก็คือการใช้พวกวัสดุเหลือใช้จาก การเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ฟางข้าว ต้นคราม มาคลุมต้นพืชหรือวัสดุคลุมดิน เพื่อรักษาความชื้นให้กับดิน เมื่อย่อยสลายก็กลายเป็นปุ๋ย ส่วนการหมักคือ การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ โดยการใช้หน่อกล้วยหรือหอยเชอรี่ มาทำหมักชีวภาพเพื่อเป็นฮอร์โมนพืช ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และนำพืชสมุนไพรมาหมักใช้ในการขับไล่แมลง เช่น การปลูกตะไคร้หอม ปลูกดอกดาวเรือง เป็นต้น

..... - การดูแลรักษาผลผลิต เกษตรกรต้นแบบจะให้วิธีการห่อผล และกางมุ้ง เพื่อป้องกันแมลงวันทองเจาะผล ทำให้ผิวผลผลิตสวย. นำรับประทาน เป็นการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม และสามารถนำกระดาษห่อผล และ มุ้งนำกลับมาใช้ใหม่ในฤดูกาลผลิตต่อไปได้.....

..... ๓.เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

..... - ทำการเกษตรผสมผสาน และมีการกำจัดศัตรูพืชใช้วิธีการจัดการแบบผสมผสาน.....
 - การใช้พืชพันธุ์ดี. จากแหล่งผลิตต้นพันธุ์ที่มีคุณภาพมาปลูกใน ศพก. พร้อมทั้งเป็นแหล่งผลิตและขยายพันธุ์พืชที่ดีไว้จำหน่ายและแจกให้กับเกษตรกรผู้สนใจ.....
 - มีการสร้างเอกลักษณ์ของสินค้าของตนเอง เช่นการผลิตผ้าคราม จะเน้นย้อมครามและย้อมสีธรรมชาติ. ไม่ใช้สีเคมี เพราะสีครามธรรมชาติปลอดภัย สีสวย ลายเอกลักษณ์ประจำกลุ่มคือ ลายกลีบมะเฟือง ดาวล้อมเดือน ไค้ภูพาน ซึ่งเป็นที่ต้องการของลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ.....

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

..... การลดการใช้สารเคมี. รวมถึงการควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน หรือ IPM.ทำได้โดยใช้การควบคุมดูแลหลายวิธีร่วมกันอย่างสอดคล้องโดยใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม อาจจะต้องใช้สารกำจัดศัตรูพืชในกรณีที่จำเป็น และเป็นทางเลือกสุดท้าย เน้นปลูกพืชให้แข็งแรง อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากศัตรูธรรมชาติ. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ.....

..... ประโยชน์ที่ได้จากการลดการใช้สารเคมี

..... - ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ และอากาศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ.....
 - การลดการใช้สารเคมีในอาหารและสิ่งแวดล้อมจะช่วยลดความเสี่ยงของโรคต่างๆ ที่เกิดจากการได้รับสารเคมี เช่น โรคมะเร็ง.....
 - การลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรจะช่วยลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร.....
 - การลดการปล่อยสารเคมีลงสู่บรรยากาศและแหล่งน้ำ จะช่วยให้อากาศและน้ำสะอาดขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อสุขภาพของมนุษย์.....

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายทองปาน... พิมพานิชย์ มีประสบการณ์ทำการเกษตรมาแล้วมากกว่า ๓๐ ปี เป็นเกษตรกรต้นแบบที่มีความพร้อมด้านองค์ความรู้ด้านการเกษตรมากมายหลายสาขา อีกทั้งยังมีทักษะการเป็นวิทยากรมาอย่างยาวนานมากกว่า ๑๐ ปี โดยเริ่มแรกจากการทำนาข้าว ต่อมามีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม จากการเข้าร่วมอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ และ จากการศึกษาเรียนรู้ ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง ทำให้มีความเชี่ยวชาญ และชำนาญด้านการทำการเกษตร มีการติดต่อจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ และให้เกษตรกรต้นแบบให้ความรู้ แง่คิด และสร้างแรงบันดาลใจ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม จัดกิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ทุกปี ทำให้นายทองปาน พิมพานิชย์ มีความรู้ความสามารถด้านองค์ความรู้ดังนี้

๑) การทำนาข้าว

๗) การผลิตสละอินโด

๒) การผลิตปุ๋ยหมักแบบไม่กลับกอง (จากต้นคราม)

๘) การปลูกและแปรรูปคราม

๓) การปลูกมะม่วงงามเมืองย่าแบบระยะชิด

๙) ทำอาหารเลี้ยงปลาจากวัตถุดิบในท้องถิ่น

๔) การผลิตน้ำหมักชีวภาพจากเศษผักและผลไม้

๕) การปลูกต้นมะขามเปรี้ยวฝักโต

๖) การผลิตพุทราไต้หวัน

วิธีการอบรม

- การบรรยาย

- สาธิต เช่น การทำปุ๋ยหมัก, การตอนกิ่งฯ

สื่อที่ใช้ในการอบรม

- แผ่นพับ

- ป้ายองค์ความรู้

- โปสเตอร์

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพรรณานิคม เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ในขณะนั้นระบบส่งเสริมการเกษตรใช้รูปแบบระบบส่งเสริมการเกษตร MRCE คือ กระบวนการทำงานของนักส่งเสริมการเกษตรในการเข้าไปปฏิบัติงานในลักษณะสร้างการเรียนรู้และมีส่วนร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่อย่างมีมุ่งเน้นที่ชัดเจน ภายใต้ศักยภาพ ความพร้อมและความต้องการของพื้นที่ เกษตรกร และชุมชน โดย MRCE มีหลักการที่สำคัญคือ เกษตรกรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา พื้นที่เป้าหมาย การปฏิบัติงาน และมองภาพ “พื้นที่-คน-สินค้า” เข้าด้วยกันเบ็ดเสร็จตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มองภาพทั้งมิติชีวิตความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพ โดยมองให้ครอบคลุมทั้งชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน ซึ่งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรรณานิคม มีการทำอาชีพเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม จึงเล็งเห็นถึงความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ ความมีจิตอาสา และมีความเพียบพร้อมทั้งด้าน “พื้นที่-คน-สินค้า” จึงได้คัดเลือก นายทองปาน พิมพานิชย์ เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรรณานิคม ซึ่งปัจจุบัน นายทองปาน พิมพานิชย์ มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อนอย่างครบวงจร เริ่มตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชน และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเป็นแกนนำการรวมกลุ่มเกษตรกรในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน และการเกษตรให้ก้าวทันต่อกระแสความนิยมในยุคปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ

คุณค่า และยั่งยืน โดยได้เตรียมความพร้อมสำหรับให้บริการเป็นจุดอนบ ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ดังนี้

๑ สถานที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์หลัก) อำเภอพรหมนิคม ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๖ หมู่ที่ ๔ บ้านคำประมง ตำบลสว่าง อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร พิกัดแปลง : X= ๓๙๕๓๑๔ Y= ๑๙๒๑๐๔๑ โดยมีนายทองปาน พิมพานิชย์ เกษตรกรต้นแบบเป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์หลัก) อำเภอพรหมนิคม มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชน ให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรที่มีความสนใจด้านการเกษตรทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน อีกทั้งให้บริการจัดงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางในการพบปะของคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับอำเภอ คณะกรรมการแปลงใหญ่ระดับอำเภอกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ โดยได้รับความยินยอมจากเกษตรกรต้นแบบที่เป็นเจ้าของ ศพก. แห่งนี้ และดำเนินการร่วมกัน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกด.) ภาควิชาการ ส่วนราชการ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๒ สิ่งอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดความรู้

เมื่อปี ๒๕๕๙ ได้รับงบประมาณ โครงการสร้างศาลาเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอด และเป็นอาคารแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรในชุมชนทั้งในท้องถิ่นและต่างจังหวัด พร้อมทั้งมีอุปกรณ์เครื่องเสียง โต๊ะ เก้าอี้ จำนวน ๑๐๐ ตัว และแผนภาพข้อมูลรายละเอียดประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้ได้ตลอดเวลา

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพรหมนิคม มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ เป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรในชุมชน และมีแปลงต้นแบบสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อบรม ฝึกปฏิบัติและศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

๑) งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) จำนวน ๗๐ ราย

๒) ประชุมคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับอำเภอ จำนวน ๑๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖

๑) คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลต่างอย อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร เข้าศึกษาดูงาน

๒) ใช้เป็นสถานที่และวิทยากรในการฝึกอบรมโครงการค่ายวิชาการเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ภาควิชาเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖

๓) ใช้เป็นสถานที่ต้อนรับนายวลันต์ ชิงชนะ ผู้ตรวจราชการกรมพัฒนาชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการงานอัตลักษณ์กรมการพัฒนาชุมชน โครงการบ้านคำประมง ร่วมใจสร้างสรรค์ชุมชนไทย ให้เข้มแข็ง ยั่งยืนได้

๔) ใช้เป็นสถานที่ต้อนรับ นางสาวภัทราภรณ์ โสเจยยะ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้การตรวจราชการเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ตามแผนการตรวจราชการและการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ ในระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

.....๕) ใช้เป็นสถานที่จัดอบรมโครงการ อบรมหมอดินอาสา ๔.๐ หลักสูตรที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสา ด้านการพัฒนาที่ดินตามบริบทท้องถิ่น (รุ่นที่ ๓) จำนวน ๓๕ ราย.....

.....๖) ใช้เป็นสถานที่จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) จำนวน ๗๐ ราย.....

.....ปี พ.ศ. ๒๕๖๗.....

.....๑) เป็นสถานที่และร่วมจัดเวทีชุมชนเพื่อยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จากระดับปานกลางเป็นระดับดี ครั้งที่ ๒ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ เพื่อยกระดับสถานการณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ผลการดำเนินงาน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคต่อการพัฒนาและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๑๐ ราย.....

.....๒) เป็นสถานที่จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) จำนวน ๔๐ ราย.....

.....ปี พ.ศ. ๒๕๖๘.....

.....๑) เป็นสถานที่จัดอบรมจัดอบรมโครงการฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพลูกค้าผักขำระนี้ (ระยะที่ ๑ และ ๒) ของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธกส. สาขาพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร.....

.....๒) เป็นแปลงต้นแบบของ โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอรพรรณานิคม.....

.....๓. การเตรียมความพร้อมการเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้.....

.....นายทองปาน พิมพ์นิษฐ์ มีการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยหลังการอบรมมีการนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาต่อยอดเพิ่มเติมและปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ของตนเอง ในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอรพรรณานิคม อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีการขยายพื้นที่การเรียนรู้ไปยัง เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ทุกแห่งในอำเภอรพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร องค์ความรู้โดดเด่นที่นำมาต่อยอด ได้แก่ การปลูกมะม่วงระยะชิด การปลูกสละอินโด การปลูกมะขามเปรี้ยวฝักโต การปลูกพุทราได้หัววัน การปลูกและแปรรูปคราม การเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น.....

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาคือ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

.....การแก้ไขปัญหาทรรพยากรดินเสื่อมโทรม จะเน้นการใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ร่วมกับการฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพ ราวตลงดินเพื่อเป็นการเร่งการเจริญเติบโตของพืช และเพิ่มจุลินทรีย์ในดิน นอกจากนี้เมื่อปลูกไม้ผลแล้ว จะใช้เศษวัสดุคลุมดิน เช่น ฟางข้าว ใบแฝก หรือใบไม้ เพื่อช่วยรักษาความชื้นให้กับดิน และไม่เผาศพพืชทุกชนิดในพื้นที่ เพื่อช่วยรักษาความชุ่มชื้นในฤดูแล้ง โดยมีสโลแกนที่ว่า “หมักกับหมัก” หมัก ก็คือการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ส่วนหมัก ก็คือการเอาเศษพืชหรือวัสดุมาคลุมดินนั่นเอง

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

-- ให้บริการข่าวสาร ประชาสัมพันธ์งานโครงการของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.....
-- ให้ความรู้เรื่องการทำเกษตรแบบผสมผสาน.....
-- เป็นจุดให้บริการปูนโดโลไมท์เพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวกรด การใช้อินทรีย์วัตถุ เช่น ใช้ปุ๋ยหมักจากเศษพืช ไก่กลบปุ๋ยพืชสด(ปอเทือง) เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

.....การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอรณานิคม มีการพัฒนาเกษตรมาอย่างต่อเนื่อง เกิดการขยายผลทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน มีการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการผลิตของตนเอง มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอการพัฒนาตนเองของเกษตรกรที่ผ่านการอบรม จาก ศพก.อำเภอรณานิคม มีดังนี้

-๑) นายประยงค์ สัพโส แปลงใหญ่อ้อย ตำบลไร่ อำเภอรณานิคม จ.สกลนคร
-๒) นายอัครวิน ไชยบัตร ศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงตำบลพอกน้อย เรื่องการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการเลี้ยงปลาในกระชัง.....
-๓) นางกุหลาบ ทางทอง ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงตำบลพรรณา เรื่องการขยายพันธุ์กบและการผลิตลูกอ๊อด.....
-๔) นายเวียงชัย วงศ์คำแก้ว ศูนย์เกษตรผสมผสานตำบลวังยาง การสุกษาภิบาลพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์สุกร และการเลี้ยงปลาในกระชังเพื่อเป็นรายได้เสริม.....
-๕) นายอารมย์ สอนสมนึก ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒ บ้านโนนสำราญ ตำบลสว่าง ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน ตำบลสว่าง เรื่องการทอดผ้าฝ้ายอ้อมคราม การเลี้ยงปลาในกระชัง และการแปรรูปข้าว.....

๖) นายทรงศักดิ์ ปัญญาประชุม ศูนย์เรียนรู้กล้วยหอมทอง ตำบลนาหัวบ่อ เรื่องการปลูกและดูแลรักษากล้วยหอมทอง

๗) นางหลักศรี ตาวงษ์ ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสมตำบลไร่ เรื่องการปลูกผักปลอดภัย และการทำเกษตรผสมผสาน

๘) นายทัศนรงค์ อัมราช ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน บ้านหนองเต็น หมู่ที่ ๒ ตำบลช้างมิ่ง เรื่องการขยายพันธุ์ไม้ผล และการอนุบาลกิ่งชำ

๙) นายณรงค์ศักดิ์ ศรีสุทัศน์ แปลงใหญ่พริกตำบลพอกน้อยและ ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน ตำบลพอกน้อย เรื่องการเลี้ยงปลาในกระชัง และการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร

๑๐) นายทรงสิทธิ์ หาญมนตรี ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานตำบลนาหัวบ่อ เรื่องการเพาะพันธุ์ และการปลูกผักหวานป่า

๑๑) นายประเสริฐ มาตราข ศูนย์เรียนรู้ระบบน้ำตำบลวังยาง เรื่องการวางระบบน้ำในพื้นที่การเกษตร และการปลูกอ้อยคั้นน้ำอินทรีย์

๑๒) นายจวงจันทร์ อุดาพรหม ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่นานงชุม เรื่องการจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ และการเลี้ยงเห็บแดง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรรณานิคม มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ ในการเป็นจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรในชุมชน สามารถนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ อีกทั้งยังมีการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่อยู่เสมอในการร่วมกันจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนการเกษตรให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งฝึกอาชีพ การแปรรูปผลิตภัณฑ์...ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพรรณานิคม มีการเชื่อมโยงกับโรงเรียนในพื้นที่ในการสร้างเสริมเด็กนักเรียนให้มีใจรักการเกษตร และได้ฝึกประสบการณ์จริงสำหรับนำไปปรับใช้กับองค์ความรู้ในห้องเรียนได้

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

..... นายทองปาน พิมพานิชย์ มีเครือข่ายการทำงานจากหลากหลายภาคส่วน ในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร การพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ดังนี้

..... ๑) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

..... - เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ทั้ง ๔ ครั้ง

..... - เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ทั้ง ๔ ครั้ง

..... เพื่อนำผลการดำเนินงานของเครือข่าย ศพก. อำเภอพรรณานิคม รวมถึงปัญหาและอุปสรรค เข้าที่ประชุมระดับจังหวัด ปรีक्षाแนวทางการแก้ไข แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ๑๘ อำเภอ และนำผลการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ศพก. เครือข่ายอำเภอ

..... ๒) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในการจัดกิจกรรม การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรเพื่อพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่เสมอ ได้แก่

..... ๒.๑) เครือข่ายภาครัฐ ได้แก่

..... - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

..... - สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร กรมส่งเสริมการเกษตร

..... - สำนักงานเกษตรอำเภอพรรณานิคม กรมส่งเสริมการเกษตร

..... - สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร กรมพัฒนาที่ดิน

..... - ประมงจังหวัดสกลนคร กรมประมง

..... - ปศุสัตว์อำเภอพรรณานิคม กรมปศุสัตว์

..... - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดระยอง กรมการพัฒนาชุมชน

..... - สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพรรณานิคม กรมการพัฒนาชุมชน

..... - เทศบาลตำบลบัวสว่าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

..... - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์อำเภอพรรณานิคม

..... - โรงเรียนบ้านบัว ตำบลสว่าง อำเภอพรรณานิคม

..... - สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สกลนคร

..... - สหกรณ์จังหวัดสกลนคร

..... - ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ

..... ๒.๒) เครือข่ายภาคเอกชน เป็นการร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดกิจกรรม และอบรมหลักสูตรการเรียนรู้ รวมถึงการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ได้แก่

..... - บริษัทสยามธุรกิจ

..... ๒.๓) เครือข่ายภาคเกษตร เป็นการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรทั้งภายในและนอกชุมชน ได้แก่

..... - ศูนย์วิสาหกิจคอกน้อย

..... - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลพรรณานิคม

..... - ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงตำบลบะสี

..... - ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านหนองเค็ง

..... - ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานตำบลเชิงชุม

..... - ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานตำบลวังยาง

..... - ศูนย์เรียนรู้จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านนาเลา

..... - ศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงตำบลพอกน้อย

..... - ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสานตำบลสว่าง

- ศูนย์เรียนรู้กล้วยหอมทองตำบลนาหัวบ่อ
- ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสมตำบลไร่
- ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด
- ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานตำบลพอกน้อย
- ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานตำบลนาหัวบ่อ
- ศูนย์เรียนรู้ระบบน้ำตำบลวังยาง
- ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่บ้านเชิงชุม
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนเรือ
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านนาตากวาง
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสว่างพัฒนา
- กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านคำข้า
- กลุ่มแปลงใหญ่พริกตำบลสว่าง
- กลุ่มแปลงใหญ่พริกตำบลพอกน้อย
- กลุ่มทอผ้าครามบ้านคำประมง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

นายทองปาน พิมพานิชย์ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ซึ่งได้พัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองที่มีการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวเป็นการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมอย่างต่อเนื่องตามหลัก การเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเชื่อมั่นว่าวิธีนี้จะช่วยปัญหา และสร้างความยั่งยืนให้กับชีวิต นอกจากนี้ความเป็นผู้นำในการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร และความทุ่มเทกำลังกาย และกำลังใจใน การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในการเป็นเกษตรกรต้นแบบ โดยเข้ารับการอบรม ร่วมประชุม และร่วมจัดกิจกรรมในระดับต่างๆ ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร และงานของ กรมส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง จนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดสกลนคร และอื่นๆ โดยในปัจจุบันนายทองปาน พิมพานิชย์ ได้รับเกียรติในการเป็นผู้นำด้านเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแบบอย่างด้านการพัฒนาด้านการเกษตรของ บ้านคำประมง ตำบลสว่าง อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร เป็นแหล่งศึกษาดูงานสำหรับเกษตรกรผู้สนใจนักเรียน และนักศึกษา ทั้งในและต่างประเทศเป็น แนวทางที่จะช่วยให้การพัฒนางานส่งเสริมด้านการเกษตรให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายทองปาน พิมพานิชย์ เป็นปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับการดำเนินงาน “ไร่นาสวนผสม และเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งได้นำภูมิปัญญาต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จ จากการสั่งสมประสบการณ์ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ เชื่อมโยงคุณค่าภูมิปัญญาของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการดำรงชีพในปัจจุบัน ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ได้แก่

๑. ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพรรณานิคม
๒. หมอดินอาสา
๓. Smart Farmer อ.พรรณานิคม
๔. ปราชญ์ด้านการเกษตร อ.พรรณานิคม
๕. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
๖. ตัวแทนของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๗. คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลสว่าง

๘. ผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านคำประมง

๒) การเสียดสต่อประโยชน์ส่วนรวม

การจัดตั้งกลุ่มทอผ้าครามบ้านคำประมง เริ่มจากการที่คณะมาศึกษาดูงานที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ของนายทองปาน พิมพานิชย์ มีกลุ่มสตรีหลายกลุ่ม ที่สนใจเรื่องทอผ้า ด้วยความที่มีผู้สนใจจำนวนมาก เกษตรกรต้นแบบจึงได้ริเริ่มปลูกต้นคราม เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการย้อมผ้าคราม และทอผ้าในครอบครัวอยู่แล้ว ได้ตั้งกลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านคำประมง ณ ศูนย์เรียนรู้เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรรณานิคมแห่งนี้ โดยเกษตรกรต้นแบบได้ออกทุนของตนเองประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท สร้างโรงทอผ้า และซื้อวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการทอผ้า เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทอผ้าย้อมคราม และได้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงบ้านคำประมง เมื่อวันที่ ๑๓ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ มีสมาชิกในกลุ่ม ๑๙ ราย

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ความจนมีแท้ ๆ เราต้องแก้ด้วยตนเอง” คือ ความจนนั้นเราสามารถแก้ไขได้ด้วยตัวเองได้ โดยการไม่ยอมแพ้กับความจน และเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการทำมาหากินอาชีพของตนเอง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน

๑. นายบุญมี บัวงาม เกษตรอำเภอพรรณานิคม

๒. นางสาวณปภา มะโนศรี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๓. นายศักดิ์ชัย คุณนราณ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๔. นายทองปาน พิมพานิชย์ เกษตรกรต้นแบบ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการถอดบทเรียน

๒. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการและวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน

๓. ใช้การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ

๔. สรุปผลการถอดบทเรียนและข้อเสนอแนะ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

เจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญขาดความเข้าใจในกระบวนการถอดบทเรียน อาจทำให้การถอดบทเรียนทำให้การเก็บข้อมูลอาจไม่ครอบคลุมทำให้ข้อมูลที่ได้อาจหลุดไปบ้างในบางประเด็น

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

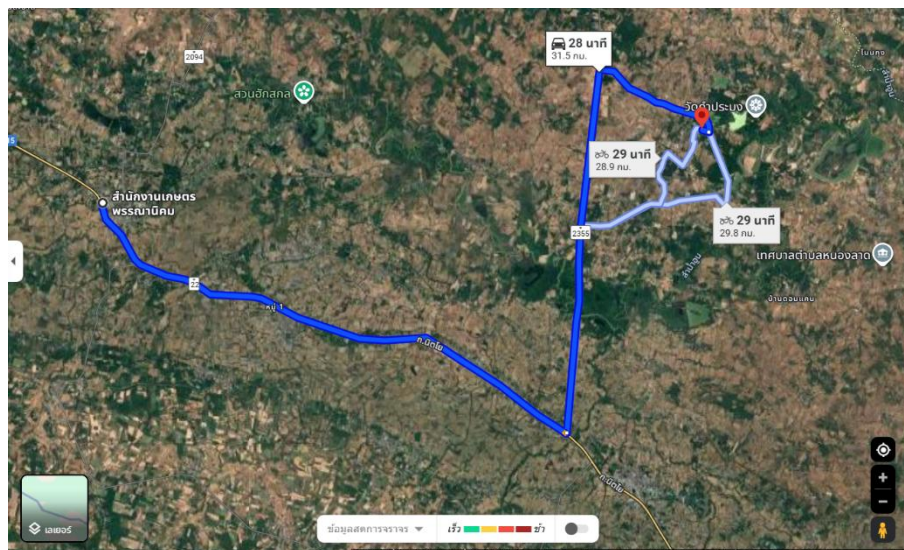
๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้

แผนผังศูนย์เรียนรู้

เครือข่าย ศพก.อำเภอพรหมานิคม

ที่	ศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	ชื่อประธานศูนย์
๑	ศูนย์ส่งเสริมและผลิตอาโวคาโด	๑๗	ช้างมิ่ง	นายทัศนรงค์ อัมราช
๒	ศูนย์เรียนรู้การผลิตกล้วยหอมทอง	๑๕	นาหัวบ่อ	นายทรงศักดิ์ ปัญญาประชุม
๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๙	พอกน้อย	นายอัศวิน ไชยบัตร
๔	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	๔	นาใน	นายทวี เรือรักษ์
๕	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๙	วังยาง	นายเวียงชัย วงศ์คำแก้ว
๖	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๔	เชิงชุม	นายนายเสนอ โคตรพรม
๗	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๘	พรรณา	นางกุหลาบ กางทอง
๘	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม	๔	ไร่	นางหลักศรี ตาวงษ์
๙	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๑๒	สว่าง	นายอารมย์ สอนสมนึก
๑๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๑	บะฮี	นายสมคิด แวมณี
๑๑	ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์สหกรณ์การเกษตร เขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	๗	พอกน้อย	นางสาวกิตติยา ศรีวรกิจ
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานตำบลนาหัวบ่อ	๑๘	นาหัวบ่อ	นายทรงสิทธิ์ หาญมนตรี
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานตำบลพอกน้อย	๗	พอกน้อย	นายณรงค์ศักดิ์ ศรีสุทัศน์
๑๔	ศูนย์เรียนรู้ระบบน้ำตำบลวังยาง	๒	วังยาง	นายประเสริฐ มาตราช
๑๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนเรือ	๓	นาหัวบ่อ	นายวราเทพ ไชยตะมาตย์
๑๖	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่บ้านเชิงชุม	๑	เชิงชุม	นายจวงจันทร์ อูสาพรหม
๑๗	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่บ้านนาตากง เหนือ	๙	บะฮี	นายวิฑิตย์ เหลาแถว
๑๘	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสว่างพัฒนา	๑๐	สว่าง	นายชาญชัย ภัคดี
๑๙	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลวังยาง	๙	วังยาง	นางนิรพันธ์ โนนคู่เขตโขง
๒๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลพอกน้อย	๑๐	พอกน้อย	นายบุญอยู่ กลยนิย
๒๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลไร่	๔	ไร่	นางโสพิส เรืองสวัสดิ์
๒๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลพอกน้อย	๗	พอกน้อย	นายปราโมทย์ วรดี
๒๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลบะฮี	๔	บะฮี	นายปา ไชยปัญหา
๒๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลนาหัวบ่อ	๑	นาหัวบ่อ	นางไทยวัน ชมภูทอง
๒๕	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ตำบลพรรณา	๕	พรรณา	นายปราสาท ฮมแสน

แผนที่ ศพก.เครือข่ายอำเภอพรณานิคมจำนวน 25 ศูนย์

